

ANALIZA STANJA I MOGUĆNOSTI UNAPREĐENJA PROIZVODNJE STRNIH ŽITA NA TERITORIJI GRUŽE I RUDNIČKE MORAVE

Aleksandar Paunović¹, Milomirka Madić¹, Goran Dugalić¹, Desimir Knežević²,
Miodrag Jelić², Vladanka Stupar³, Marija Živić⁴, Zvezdana Tadić¹

Izvod: Na prostoru koji obuhvata teritorija Gruže i Rudničke Morave poljoprivredna proizvodnja predstavlja osnovnu radnu aktivnost lokalnog stanovništva pri čemu se strna žita gaje na najvećoj površini a proizvodnja žitarica je prisutna u atarima svih sela. Kod najvećeg boja proizvođača prisutan je tradicionalni pristup u proizvodnji. Ovaj način proizvodnje često utiče na postizanje prosečno nižih prinosa zrna i niske ekonomske dobiti. Na osnovu sveobuhvatne analize pojedinih uslova utvrđeno je da bi u kratkoročnom periodu mogle da se povećaju površine pod strnim žitima i da se primenom savremene tehnologije proizvodnje povećaju prosečni prinosi zrna. Takođe, u pojedinim regijama, gde postoje povoljni uslovi mogao bi da se primeni integralni i organski vid proizvodnje, čime bi se značajno doprinelo ostvarivanju veće materijalne dobiti lokalnog stanovništva i pospešio ubrzani razvoj područja.

Ključne reči: strna žita, prinosi, tehnologija proizvodnje.

Uvod

Proizvodnja strnih žita je od strateškog značaja za svaku lokalnu samoupravu i državu u celini. Nastojanje da se obezbedi dovoljna količina i visok tehnološki kvalitet zrna pšenice i drugih strnih žita predstavlja uslov za obezbeđivanje osnovnih životnih potreba za ishranu ljudi, domaćih životinja i industrijsku preradu. Teritorija Gruže i Rudničke Morave, kao karakteristične oblasti Centralne i Zapadne Srbije, potrebno je u značajno većoj meri da na državnom nivou učestvuju u ukupnoj proizvodnji strnih žita. Obezbeđivanjem dovoljne količine kvalitetnih primarnih i prerađenih proizvoda strnih žita stvaraju se uslovi da se proizvodi plasiraju na domaće i inostrana tržišta čime bi se povećala materijalna dobit i kvalitet života lokalnog stanovništva.

Pregled trenutnog stanja

Analiza teritorije, demografskog faktora i ekonomske aktivnosti.- Geografski i istorijski pojam „Gruža“ obuhvata teritoriju od 80 katastarskih opština sa površinom od 90.536 ha i brojem od 30.361 stanovnika, a prostor „Rudničke Morave“ proteže se na teritoriji 32 katastarske opštine, obuhvata prostor od 48.240 ha i broj od 33.088 stanovnika (Sl. 1). Najveći deo teritorije Gruže i Rudničke Morave pripada opštini Knić (41.308 ha ili 29,8%), zatim delovima teritorija gradova Čačak (39.933 ha ili 28,8%), Kraljevo (31.318 ha ili 22,6%) i Kragujevac (17.702 ha ili 12,7%), a najmanji prostor pripada opštini Gornji Milanovac (8.515 ha ili 6,1%). Na ovoj teritoriji nalazi se 63.449 stanovnika koji žive u

¹ Univerzitet u Kragujevcu, Agronomski fakultet u Čačku, Cara Dušana 34, Čačak, Srbija (aco@kg.ac.rs);

² Univerzitet u Prištini sa sedištem u K. Mitrovici, Poljoprivredni fakultet, Kopaonička bb, Lešak, Srbija;

³ Visoka tehnička škola strukovnih studija Požarevac, Nemanjina 2, Požarevac, Srbija;

⁴ Tekstilno-tehnološka i poljoprivredna škola „Desnod Đurađ“ 17. oktobra 40, Smardarovac, Srbija

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

63(082)

60(082)

САВЕТОВАЊЕ о биотехнологији са међународним учешћем (21 ; 2016 ;
Чачак)

Zbornik radova. 1 / XXI savetovanje o biotehnologiji sa međunarodnim
učešćem, Čačak, 11.-12. mart 2016. godine ; [organizator] Univerzitet u
Kragujevcu, Agronomski fakultet u Čačku = [organized by] University of
Kragujevac, Faculty of Agronomy, Čačak. - Čačak : Univerzitet, Agronomski
fakultet, 2016 (Čačak : Bajić). - 478 str. : ilustr. ; 24 cm

Radovi na srp. i engl. jeziku. - Tiraž 180. - Napomene i bibliografske
reference uz radove. - Bibliografija uz svaki rad. - Abstracts.

ISBN 978-86-87611-40-5

ISBN 978-86-87611-42-9 (niz)

1. Agronomski факултет (Чачак)

а) Пољопривреда - Зборници б) Биотехнологија - Зборници

COBISS.SR-ID 221885196